

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Baggrund

Danmark ratificerede Børnekonventionen i 1991 og forpligtede sig dermed til at varetage barnets interesser i alle sager, bl.a. også retslige og administrative.¹⁾ Børn af fængslede er en overset og retsløs gruppe børn i det danske samfund, og sigtet med dette beslutningsforslag er at forbedre forholdene for denne gruppe børn. Det skal ske bl.a. ved at give dem nogle rettigheder i forhold til deres indsatte forældre, men også ved at opstille et beredskab, for at den sårbare situation, de befinder sig i som følge af en forælders fængsling, bliver håndteret i et børneperspektiv. Formålet er altså at varetage barnets tarv – ikke den indsatte. Perspektivet er dermed et børneperspektiv og lægger sig således op af forældreansvarsloven, hvor det også er barnets rettigheder, der er i centrum.

I 2008 havde ca. 42.000 børn og unge under 18 år i Danmark været berørt af, at mindst en af deres forældre havde været i fængsel for at afsone frihedsstraf.²⁾ Til det store antal kan man lægge de børn, hvis forældre alene bliver varetægtsfængslede, og som derfor ikke indgår i statistikken. Det Kriminalpræventive Råd anslog i 2005, at der konstant er mellem 4.000 og 7.000 børn, som aktuelt har mindst én forælder i fængsel.³⁾

Kriminelle skal have deres straf. Men kriminelles børn straffes også, når en forælder frihedsberøves.

Der er ofte ingen, der tager børnenes parti eller tager sig af børnene i en sådan situation. Politiets fokus

er jo på at opklare forbrydelsen, mens Kriminalforsorgens ansvarsområde er de indsatte. Hos de sociale myndigheder og i barnets institution er der i reglen en begrænset viden om eller ingen redskaber til at håndtere den situation, at et barn har en forælder i fængsel.

Det er derfor nødvendigt med et større fokus på børn af fængslede i det danske samfund, bl.a. for at lindre de dokumenterede traumatiske oplevelser, der følger af adskillelsen fra og fængslingen af en forælder. Nogle af de dokumenterede skadevirkninger er reaktioner som depression, hysteri, koncentrationsbesvær eller aggressiv adfærd i skolen eller udviklingen af kriminel adfærd.⁴⁾

Ifølge Børnekonventionens artikel 5 har Danmark ansvar for, at børn har muligheden for at opretholde et forhold til den indsatte forælder under varetægtsfængsling eller afsoning. Undersøgelser viser, at det er selve fængslingen og den deraf følgende uvished, der udgør det største problem for børnene. Det er derfor afgørende, at der opretholdes en kontakt mellem en indsat forælder og barnet. Kontakten har desuden et samfundsmæssigt perspektiv, idet undersøgelser viser, at en bedre kontakt mellem en indsat og hans eller hendes familie mindsker risikoen for recidiv.⁵⁾ Andre undersøgelser viser, at børn af forældre, som har været i påbegyndt en kriminel løbebane i forhold til andre børn.⁶⁾ Børn af fængslede er med andre ord en udsat gruppe, som har brug for omsorg.

¹⁾ FN-konventionen af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen), artikel 3

²⁾ Børns levevilkår, Danmarks statistik 2002

³⁾ »Fængslede børn, en udsat gruppe«, Det Kriminalpræventive Råd, 2005

⁴⁾ Else Christensen »Forældre i fængsel – en undersøgelse af børns og forældres erfaringer«, Socialforskningsinstituttet 1999; Peter Scharff Smith »Når straffen rammer uskyldige. Børn af fængslede, deres problemer, behandling og menneskerettigheder« i Social Kritik, nr. 106, okt. 2006; Marlene Grøftehaug »Fangebørn«, 2004

⁵⁾ Jeremy Travis og Michelle Waul »Prisoners Once Removed. The Children and Families of Prisoners« i Jeremy Travis og Michelle Waul (red.) »Prisoners Once Removed. The Impact of Incarceration and Reentry on Children, Families and Communities«, The Urban Institute 2004, s.8

Liz Ayre, Kate Philbrick og Marielle Reiss (red.) »Children of Imprisoned Parents. European Perspectives on Good Practice«, European Network on Children of Imprisoned Parents (EUROCHIPS) 2006, s.10

⁶⁾ Børns levevilkår, Danmarks Statistik 2002, s. 175 og 176